

Životné prostredie

REVUE PRE TEÓRIU A STAROSTLIVOSŤ O ŽIVOTNÉ PROSTREDIE

ROČNÍK XLII

2/2008

Obytná krajina – krajinný ráz

Krajina predstavuje miesto, kde žijeme. Její struktura býva zpravidla analyzovaná pomocí kategórií „*prostor*“ a „*charakter*“. Zatímco *prostor* označuje trojrozměrnou organizaci prvků, které vytvářejí místo, *charakter* označuje jeho celkovou atmosféru.

Termín *obytná krajina* zavedl do české odborné literatury architekt Ladislav Žák (1947). V duchu urbanistické tradice ji definoval jako přírodní prostor určený nebo utvářený k obývání. Mluvíme-li tedy o obytné krajině, mluvíme zpravidla o krajině kulturní, přičemž důraz klademe na její obytnou funkci v nejširším významu toho slova. Krajina v tomto chápání pak představuje synonymum domova.

Kulturní krajina je lidským výtvozem, je výsledkem schopnosti lidí v ní žijících využít její přírodní potenciál. Oboustranný vztah přírodního prostoru a místní komunity pak dává vznik konkrétním krajinám s jejich nezaměnitelným individuálním charakterem.

Charakter krajiny, nebo také krajinný ráz, ale současně představuje i obecnou kategorii používanou pro opis geografické reality. Problematika vztahu konkrétních krajin a jejich reprezentace pomocí obecného kategoriálního aparátu se dnes stává jednou z výzev krajinněekologických či geografických výzkumů. Způsob jejího řešení má pak, pochopitelně, dopad i na praktické problémy krajinného plánování.

Diskuse vedená v tomto monotematickém čísle se dotýká především dvou aspektů obytnosti krajiny, resp. krajinného rázu. První je rovina subjektivního hodnocení pocitu domova, druhou rovinu představuje problematika „objektivizace a parametrizace“ pojmu krajinný ráz. V obou případech jsou autoři vedeni snahou nesoustředit se jen na opis jednoho konkrétního stavu, ale pokoušejí se o zachycení dynamiky změn.

Jan Těšitel

Obsah

P. Jančura, D. Daniš: Charakteristický vzhľad krajiny	59
J. Lów, J. Novák: Rázovitost krajiny v prírodných a kultúrne-historických súvislostiach ..	64
J. Oľahel, T. Hrnčiarová, M. Kozová: Typológia krajiny Slovenska: regionalizácia jej prírodno-kultúrneho charakteru	70
Z. Dvořáková-Lišková, M. Lapka: Vplyv globalizačných procesov na obytnú krajinu	77
B. Políčková: Krajina jako živý prostor	80
J. Těšitel, D. Kušová, M. Bartoš: Temelín v kontextu obytné krajiny	85
Z. Muchová, F. Petrovič: Zmena krajinného rázu po pozemkových úpravách	89
L. Korčuškova, Z. Rózová: Prvky ľudovej architektúry dolnej Oravy	95

Aktuality

I. Háberová: Spomienky na botanický výskum v BR Slovenský kras	101
J. Švajda: Konferencia v Rocky Mountain	102
M. Imrová Ciranová: Cena ministra životného prostredia 2008	103
M. Moyzeová: Deň Zeme v Suchej nad Parnou	105
E. Flonteková: Významné podujatie ÚKE SAV	107

Recenzie

V. Feráková: Flóra a fauna viatych pieskov Slovenska	108
I. Lacika: Povodne, riziká, ovplyvnenie krajiny	110

The Environment

REVUE FOR THEORY AND CARE OF THE ENVIRONMENT

Contents

P. Jančura, D. Daniš: Characteristic Appearance of the Landscape	59
J. Lów, J. Novák: Cultural and Historical Context of the Landscape Character	64
J. Ořahel, T. Hrnčiarová, M. Kozová: Landscape Typology of Slovakia: Regionalisation of its Natural-Cultural Character	70
Z. Dvořáková-Lišková, M. Lapka: Globalisation Process Impact on Habitable Areas	77
B. Políčková: Landscape as a Living Space	80
J. Těšitel, D. Kušová, M. Bartoš: Temelín in the Context of Habitable Landscape	85
Z. Muchová, F. Petrovič: Landscape Character Change after the Land Arrangement	89
L. Korčušková, Z. Rózová: Elements of Folk Architecture of Dolná Orava Region	95

News

I. Háberová: Memory of Botanical Research in the BR Slovenský kras	101
J. Švajda: Conference in Rocky Mountain National Park	102
M. Imrová Círanová: The Minister's of Environment Award	103
M. Moyzeová: Earth Day in Suchá nad Parnou	105
E. Flonteková: Significant Event in ILE SAS	107

Review

V. Feráková: Flora and Fauna of Blown Sands of Slovakia	108
I. Lacika: Floods, Hazards and Impacts on Landscape	110

VOLUME XLII

2/2008

Habitable landscape – landscape character

Landscape is a place where we live. To analyze its structure we, as a rule, use terms of „space“ and „character“. Where as the space denotes the tridimensional organization of particular elements forming the place, the character represents its overall atmosphere.

The term of *habitable landscape* was introduced into the professional literature by the architect Ladislav Žák (1947). He followed the urbanistic tradition and defined it as a natural space to be used or designed for inhabitation. Therefore, when speaking about habitable landscape, we as a rule, speak about cultural landscape stressing however its residential function. The landscape perceived like this can be seen as a synonymum of a home, in the broadest sense of the word.

Cultural landscape is an artefact, it is result of ability of people living there to make use of landscape natural potential. Mutual relationships between natural space and local community give then birth to concrete landscapes with their individual unmistakable characters.

In parallel however, the landscape character represents general category used for describing geographic reality. The relationship between individual landscapes on one hand and their representations in general terminology has become one of challenges the current landscape ecological and geographic research is facing. The way in which the issue is handled influences consequently solving of practical problems related to landscape planning.

The discussion held in the issue tackles primarily two aspects of landscape habitability, or landscape character. Firstly, subjective perception and evaluation of the feeling of „being home in landscape“ has been addressed; secondly the problem of „objectifying“ the term of landscape character has become focal point. In both cases, the authors have not limited their views to description of one particular state, on the contrary they try to include dynamics of changes as a part of their analyses.

Jan Těšitel